

## पूर्वीचौकी गाउँपालिकाको

### विपद् कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन नियमावली-२०७५

#### प्रस्तावना

विपद् व्यवस्थापनका सबै क्रियाकलापको समन्वयात्मक र प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थापन गरी प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक कारणले कुनै स्थानमा आपत्कालीन अवस्था सिर्जना भई जन वा धनको क्षति हुन नदिन, सार्वजनिक, निजी तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति, प्राकृतिक एवम् सांस्कृतिक सम्पदा र भौतिक संरचनाको संरक्षण गर्न एवम् विपद्को घटना घटनासाथ तत्कालै खोज, उद्धार एवम् राहत प्रदान गरी नागरिकको जीवनयापन र वातावरणमा प्रतिकूल असर पार्न नदिनका लागी यस पूर्वीचौकी गाउँपालिकाले नेपालको संविधानको धारा २२६ को उपधारा (१) तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (२) बमोजिम गाउँकार्यपालिकाले मिति २०७५।०५।१२ को बैठकले यो नियम जारी गरी लागु गरेको छ ।

#### **परिच्छेद-१**

#### **प्रारम्भिक**

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यस नियमावलीको नाम विपद् कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन नियमावली-२०७५ रहेको छ ।  
(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
२. **परिभाषा** : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा,  
(क) “कोष” भन्नाले नियम ३ बमोजिम गठन भएको विपद् कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरिने कोष सम्झनुपर्दछ ।  
(ख) “गाउँपालिका” भन्नाले पूर्वीचौकी गाउँपालिकालाई सम्झनुपर्दछ ।  
(ग) “गाउँसभा” भन्नाले पूर्वीचौकी गाउँपालिकाको प्रचलित नियमअनुसार गठन भएको गाउँसभा सम्झनुपर्दछ ।  
(घ) “वडा” भन्नाले यस पूर्वीचौकी गाउँपालिकाको वडा समितिलाई सम्झनुपर्दछ ।  
(ङ) “अध्यक्ष” भन्नाले यस पूर्वीचौकी गाउँपालिकाको अध्यक्षलाई सम्झनुपर्दछ ।  
(च) “प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत” भन्नाले पूर्वीचौकी गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतलाई सम्झनुपर्दछ ।  
(छ) “तोकीए वा तोकिए बमोजिम” भन्नाले प्रचलित कानून अनुसार तोकिएको वा तोकिए बमोजिमको विषयहरु बुझनुपर्दछ ।

(ज) “व्यवस्थापन समिति” भन्नाले यस नियमावली बमोजिम गठन भएको विपद् कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समिति बुझ्नुपर्दछ ।

(झ) “विपद्” भन्नाले कुनै स्थानमा आपत्कालीन अवस्था सिर्जना भई जन वा धनको क्षतिको साथै जीवनयापन र वातावरणमा प्रतिकूल असर पार्ने प्राकृतिक वा गैरप्राकृतिक विपद् बुझ्नुपर्दछ ।

## परिच्छेद-२

### विपद् कोषको गठन र काम, कर्तव्य तथा अधिकार सम्बन्धी व्यवस्था

३. विपद् कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समिति गठन सम्बन्धी व्यवस्था : (१) गाउँपालिकामा विपद्बाट पीडित व्यक्ति तथा समुदायलाई तत्काल उद्धार र राहत प्रदान गर्न, विपद् सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यको प्रशासनिक तथा आर्थिक अधिकारको प्रचलन गर्न तथा विपद् सम्बन्धी नीति, योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नको लागि देहायबमोजिमको विपद् कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समिति रहनेछ ।

(क) गाउँपालिकाको अध्यक्ष	—अध्यक्ष
(ख) गाउँपालिकाको उपाध्यक्ष	—सदस्य
(ग) प्रमुख प्रशासनिक अधिकृत	—सदस्य
(घ) गाउँपालिकाको वडा अध्यक्षहरु	—सदस्य
(ङ) प्रतिनिधि, जिल्ला प्रशासन कार्यालय	—सदस्य
(च) नेपाल प्रहरी, नेपाली सेना तथा सशस्त्र प्रहरीका स्थानीय प्रमुख	—सदस्य
(छ) नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको गाउँपालिका संयोजक वा प्रमुख	—सदस्य
(ज) गैरसरकारी महासंघको गाउँपालिका संयोजक वा प्रमुख	—सदस्य
(झ) नेपाल पत्रकार महासंघको गाउँपालिका संयोजक वा प्रमुख	—सदस्य
(ञ) उद्योग वाणिज्य महासंघको गाउँपालिका संयोजक वा प्रमुख	—सदस्य
(ट) वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन उपशाखा वा ईकाइ प्रमुख	—सदस्य
(ठ) गाउँ कार्यपालिकाको आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	—सदस्य
(ड) गाउँ कार्यपालिकाको योजना अनुगमन तथा प्रशासन शाखा प्रमुख	—सदस्य सचिव

- (२) व्यवस्थापन समितिको बैठक सामान्यतया वर्षमा २ पटक बस्ने छ । तर विपद् सम्बन्धी कार्यसम्पादन गर्न तत्काल आवश्यकता परेको खण्डमा जुनसुकै समयमा पनि बस्न सक्नेछ ।
- (३) बैठकको आह्वान समितिको अध्यक्षको निर्देशनमा सदस्य सचिवले बोलाउने छ ।
- (४) व्यवस्थापन समितिको सम्पूर्ण सदस्य संख्याको कम्तीमा पचास प्रतिशत सदस्य उपस्थित भएमा बैठकको गणपुरक संख्या पुरा भएको मानिनेछ ।
- (५) कुनै कारणवश अध्यक्षको अनुपस्थितिमा तत्काल विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक आवश्यक परेको देखिएमा बैठकको अध्यक्षता गाउँपालिकाको उपाध्यक्षले गर्नेछ ।
- (६) बैठकको निर्णय अध्यक्षद्वारा प्रमाणित गरी राख्नुपर्नेछ । बैठकमा राय, परामर्श तथा छलफलका लागि सम्बन्धित विशेषज्ञ, विषयगत शाखाका कर्मचारी तथा विभिन्न संघसंस्थाका प्रतिनिधिलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।
- (२) समितिको काम कर्तव्य तथा अधिकार: स्थानीय विपद् कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समिति को काम कर्तव्य र अधिकारहरु देहाय बमोजिम हुनेछ ।
- (क) विपद् व्यवस्थापनको राष्ट्रिय नीति तथा योजना एवं प्रादेशिक एकीकृत नीति, योजना र कार्यक्रम अनुरूप स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने,
- (ख) स्थानीय तहलाई विपद् व्यवस्थापनका लागि बजेट विनियोजन गर्न लगाउने तथा आर्थिक श्रोत जुटाउने,
- (ग) कोषको वार्षिक योजना तर्जुमा गरी गाउँसभामा पेश गर्ने,
- (घ) सरकारी, निजी एवम् गैरसरकारी संस्था, स्थानीय स्वयंसेवक सामाजिक परिचालन सहजकर्ता लगायत सम्बन्धित सबै पक्षको समन्वय र संलग्नतामा विपद् व्यवस्थापन संग सम्बन्धित सबै पक्षको समन्वय र संलग्नतामा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने,
- (ङ) विपद् सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- (च) विपद्बाट पिडित व्यक्ति, परिवार र समुदाय लाई तत्काल राहत उपलब्ध गराउने एवम् पुनःस्थापनाको व्यवस्था गर्ने,
- (छ) स्थानीय तहका पदाधिकारी, कर्मचारी, स्वयंसेवक, सामाजिक परिचालन सहजकर्ता तथा समुदायलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा प्रशिक्षण दिने व्यवस्था मिलाउने,
- (ज) भौतिक संरचना निर्माण गर्दा भवनसंहिता लगायत अन्य स्वीकृत निर्देशिका वा मापदण्डको पालना गराउने,

- (भ) स्थानीय समुदायलाई विपद्प्रति जागरुक बनाउन, विपद्संग सम्बन्धित योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्न तथा विपद्को घटना हुनासाथ प्रतिकार्यका लागि परिचालित हुन बडा वा समुदायस्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य समिति गठन गर्ने,
- (ज) विपद् प्रतिकार्यका लागि आपतकालीन नमूना अभ्यास गर्ने, गराउने,
- (ट) विपद् प्रभावित क्षेत्रमा उद्धार तथा राहतको व्यवस्था गर्ने,
- (ठ) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा सार्वजनिक संस्था तथा व्यवसायिक प्रतिष्ठानले यस नियमावली बमोजिम कार्य गरे नगरेको अनुगमन गर्ने,
- (ड) स्थानीय तहमा विपद् व्यवस्थापन सूचना प्रणाली तथा पूर्वचेतावनी प्रणालीको विकास र सञ्चालन गर्ने, गराउने,
- (ढ) स्थानीय स्तरमा आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको स्थापना र सञ्चालन गर्ने,
- (ण) विपद्मा परी हराएका, विग्रेका वा नष्ट भएका कागजातको एकिकन तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी राख्न लगाउने,
- (त) विपद्बाट प्रभावित घरपरिवारको पहिचान, स्तर निर्धारण तथा परिचयपत्र वितरण गर्ने, गराउने,
- (थ) कोषका कार्यहरुको अनुगमन, मूल्याङ्कन, सुपरिवेक्षण एवम् प्रगति समिक्षा गर्ने,
- (द) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्ने गराउने ।

४. **बडा स्तरीय विपद् प्रभावित पहिचान समिति** : (१) विपद्बाट हुन सक्ने जोखिम न्युनिकरण गर्न एवम् विपद्बाट प्रभावित व्यक्ति, परिवार र समुदायको पहिचान गरि तत्काल उद्धार, राहत र पुनःस्थापनाका लागि सिफारिस गर्न बडा कार्यालयमा देहायबमोजिमको बडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति रहनेछ ।

- |   |             |
|---|-------------|
| (क) बडा अध्यक्ष                                   | —संयोजक     |
| (ख) बडा सदस्यहरु                                  | —सदस्य      |
| (ग) नेपाल रेडक्रस सोसाईटी उपशाखा प्रमुख/प्रतिनिधी | —सदस्य      |
| (घ) सम्बन्धित बडामा रहेका विषयत ईकाईका प्रमुख     | —सदस्य      |
| (ड) बडा सचिव                                      | —सदस्य सचिव |

(२) बडा स्तरीय विपद् प्रभावित पहिचान समितिले आफ्नो बडामा विपद्बाट प्रभावित व्यक्ति, परिवार र समुदायको अभिलेख राखी राहत प्रदानको लागि सिफारिस गर्नुपर्ने छ । विपद्बाट हुन

सक्ने जोखिम न्यूनीकरण गर्नका लागि विपद् कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिलाई आवश्यक निर्णय गर्नका लागि सिफारिस गर्नु वडा स्तरिय विपद् प्रभावित पहिचान पहिचान समितिको मुख्य जिम्मेवारी हुने छ ।

### परिच्छेद-३

#### विपद् कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्था

५. विपद् व्यवस्थापन कोष : (१) विपद् कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्नका लागि एक छुट्टै कोषको स्थापना गरिने छ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम बनेको कोषमा देहायबमोजिमका रकमहरु जम्मा गरिने छ ।

(क) संघीय सरकार र प्रदेश सरकारले विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा खर्च गर्न प्रदान गरेको रकम,

(ख) गाउँसभाद्वारा विपद् व्यवस्थापन कोषको लागि वार्षिक रुपमा विनियोजन गरिएको रकम,

(ग) कुनै संघ संस्था वा व्यक्तिबाट दान, दातव्य वा उपहार स्वरुप कोषको नाममा प्राप्त हुने रकम,

(घ) विदेशी सरकार, व्यक्ति वा अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थाबाट सहयोग, अनुदान वा ऋण स्वरुप प्राप्त रकम,

(ङ) कोषलाई अन्य कुनै स्रोतलाई प्राप्त रकम ।

(३) कोषको प्रयोग नेपाल राष्ट्र बैङ्कबाट 'क' वर्गको इजाजत प्राप्त कुनैपनि बैङ्क तथा वित्तिय संस्थामा खाता खोली जम्मा गरिनेछ ।

(४) कोषको सञ्चालन गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखाको प्रमुख वा निजले तोकेको लेखा हेर्ने कर्मचारीको संयुक्त नामबाट सञ्चालन हुनेछ । कोषको आर्थिक प्रावधानहरु यस कार्यविधिमा तोकिएबमोजिम र अन्य विषयहरुको हकमा स्थानीय तहको आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

(५) कोषको लेखापरिक्षण प्रचलित कानूनबमोजिम महालेखा परिक्षकको कार्यालयबाट हुनेछ । वडास्तरमा विपद् व्यवस्थापनको बजेट व्यवस्था भएमा मुल कोषमा समावेश गरी वडास्तरीय विपद् प्रभावित पहिचान समितिको सिफारिसको आधारमा खर्च गर्न सकिने छ ।

६. विपद् कोषको प्रयोग : (१) विपद् कोषमा जम्मा भएको रकम देहायको कार्यको लागी खर्च गरिनेछ ।

(क) विपद्बाट असर परेको वा पर्नसक्ने व्यक्ति वा समुदायको उद्धार, राहत एवम् पुनःस्थापना गर्न,

(ख) विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिलाई अस्थायी आश्रयस्थलमा राख्दा उपलब्ध गराउनु पर्ने आवास, खाद्यान्न, खानेपानी, स्वास्थ्य तथा सरसफाई सम्बन्धी कार्य गर्न,

(ग) विपद्बाट मृत्यु हुनेको परिवार तथा सम्पत्तिको क्षति हुने व्यक्तिलाई उपलब्ध गराउनु पर्ने न्यूनतम राहत सम्बन्धी कार्य गर्न,

(घ) विपद्का परेका महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अशक्त तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिको हित सम्बन्धी कार्यको लागि,

(ङ) विपद्बाट प्रभावित समुदायलाई तत्कालिन राहत तथा अस्थायी बसोबासको प्रवन्ध मिलाउन एवम् विपद् पश्चात् आवश्यक तत्कालीन खाद्यन्नको लागी आर्थिक सहायता प्रदान गर्न,

(च) विपद्बाट भएका घाईते तथा विरामीको तत्काल औषधी उपचार गर्न,

(छ) विपद्बाट मृत्यु भएका व्यक्तिहरुको काजक्रियाको लागी मृतकका आफन्तका लागी आर्थिक सहायता प्रदान गर्न,

(ज) बाढी, पहिरो एवम् भुक्षयको तत्कालीन नियन्त्रण गरी विपद्को सृजना हुन नदिने कार्यका गर्न र

(झ) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न एवम् पूर्व सावधानी अपनाउने वा पूर्व तयारी गर्ने विषयमा गरिने सम्पूर्ण खर्चहरु ।

७. कोषको रकम प्रयोग गर्न नहुने : (१) नियम (६) मा जुनसुकै कुरा लेखिए तापनि देहायको प्रयोजनका लागी कोषको रकम खर्च गर्न सकिने छैन ।

(क) कुनै सरकारी वा गैरसरकारी कर्मचारीलाई पारिश्रमिक, तलब भत्ता वा अन्य सुविधा उपलब्ध गराउन,

(ख) कुनै सरकारी वा गैरसरकारी कर्मचारीलाई भ्रमण खर्च वा अन्य यस्तै प्रकृतिको खर्च उपलब्ध गराउन,

(ग) कसैलाई चन्दा, पुरस्कार, उपहार वा अन्य कुनै पनि किसिमको अनूदान प्रदान गर्न र

(घ) विपद्सँग सम्बन्धित विषयमा बाहेक कसैलाई आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउन ।

(२) कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र कोषको प्रशासनिक र आर्थिक अधिकार प्रयोगको विषयमा अन्य कुनै कार्य गर्नु परेमा विपद् कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिको सिफारिसको आधारमा गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई गर्न सकिने छ ।

(३) विपद् कोष सञ्चालन तथा ँ

व्यवस्थापन समितिको बैठकमा भागलिने पदाधिकारी, सदस्यहरु तथा अन्य आमन्त्रित सदस्यहरुलाई कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम बैठक भत्ता उपलब्ध गराईनेछ ।

८. आर्थिक सहायता एवम् राहत वितरण सम्बन्धी व्यवस्था : (१) विपद्बाट घर एवम् बहालको आवास आंशिक रुपमा नष्ट भएका वा विपदले सामान्य क्षति पुऱ्याएका वा खाद्यान्नवाली तथा जग्गा जमिन वा पसल ब्यवसाय समेत नोक्सानी भई तत्काल गुजाराको लागी खाद्यान्न समेत नभएका वा दूवै अवस्थाका पिडित परिवारलाई तत्काल आवश्यक ब्यवस्थाका लागी रु ५,०००/- अक्षररुपी - पाच हजार) प्रति परिवार राहत सहयोग उपलब्ध गराउने ।

(२) प्राकृतिक तथा मानव सिर्जित विपद् जस्तै: भूकम्प, पहिरो, भु-क्षय, चट्याङ्ग, आगलागी जस्ता यस्तै अन्य विभिन्न विपद्मा परी खाद्यान्न, लत्ताकपडा लगायत घर पूर्ण रुपमा नष्ट भएका वा पूर्ण नष्ट नभए तापनि सम्भावित खतराबाट जोगीन अन्यत्र सार्नुपर्ने वा विस्थापित भै सुरक्षित स्थानमा नयाँ आश्रयस्थल निर्माण गरी ब्यवस्था गनुपर्ने अवस्थाका परिवारलाई प्रति परिवार रु १०,०००/- (अक्षररुपी दश हजार) का दरले आर्थिक सहायता प्रदान गर्ने ।

(३) वडा समितिको सिफारिसको आधारमा प्राकृतिक तथा मानव सिर्जित विपद्बाट प्रभावित भई जन धनको क्षति व्यहोरेका परिवारका सदस्यहरुको घटनामा परी कुनै ब्यक्तिको मृत्यु भएको, बासस्थान गुमेको, भौतिक पुर्वाधार पुर्ण रुपमा नष्ट भएको, अङ्गभङ्ग भई जिविको पार्जनका लागि अन्य व्यक्ति माथि आश्रीत हुन पुगेका व्यक्ति, समुदाय र स्थानमा देहायबमोजिमको रकम सहयोग उपलब्ध गराईनेछ ।

(क) परिवारका सदस्यहरुको मृत्यु भएमा प्रति मृतक रु. २५,०००/- अक्षरुपी (पच्चीस हजार) का दरले आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने,

(ख) अंगभंग भई काम गर्न नसक्ने अवस्थाका परिवारलाई प्रति व्यक्ति रु. १५,०००/- अक्षरुपी (पन्ध्र हजार) का दरले आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने र

(ग) शारिरिक रुपमा घाईते भई उपचाररत अवस्थामा रहेका व्यक्तिका परिवारलाई प्रति व्यक्ति रु. १०,०००/- अक्षरुपी -दश हजारका दरले आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने ।

कार्यक्रम सञ्चालन तथा योजना सम्बन्धी व्यवस्था

९. विपद् कार्यक्रम सञ्चालन तथा खर्च सम्बन्धी व्यवस्था : (१) कोषबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु कोष आफैले वा स्थानीय स्तरमा रहेको विभिन्न गैरसरकारी संस्थाबाट मिलेर सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।
- (२) विपद् कोषले आफुले सञ्चालन गर्ने कार्यक्रमहरु गैर सरकारी संघ संस्थाबाट प्राविधिक सहयोग लिई सञ्चालन गर्न, गराउन सक्नेछ ।
- (३) वडा समितिको सिफारिस, प्रहरी सर्जमिन मुचुल्का, नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी तथा अन्य आवश्यक प्रमाणको आधारमा विपद् राहत तथा क्षतिपुर्ती रकम प्रदान गरिनेछ ।
- (४) विपद् कोषको प्रशासनिक तथा आर्थिक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नका लागि सचिवालयको रूपमा गाउँ कार्यपालिका रहनेछ ।
१०. विपद् प्रतिकार्य तथा पुर्वतयारी योजना : (१) प्रकोपका जोखिममा रहेका क्षेत्रको Risk Assessment तथा Hazard Mapping को व्यवस्था गर्ने । यस कार्यको लागी समितिको निर्णयको साथै लागत अनुमान अनुसार खर्च गर्ने ।
- (२) समितिको निर्णयअनुसार खोज तथा उद्धारका लागी दक्ष जनशक्ति तयार गर्ने र खोज तथा उद्धार सम्बन्धी अत्यावश्यक औजारको प्रबन्ध मिलाउने ।
- (३) सामूदायिक स्तरमा समितिको निर्णयअनुसार विनियोजित रकम विपद् पश्चात्को विपद् व्यवस्थापन एवम् बाढी, पहिरो एवम् भु-क्षय नियन्त्रणको योजना सञ्चालन गर्ने ।
- (४) आवश्यकता अनुसार सामाजिक एवम् गैरसरकारी संघ संस्थाको सहयोग लिई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- (५) प्रकोपका घटनामा परी घाइते हुनेहरुलाई सरकारी अस्पतालमा नेपाल सरकारबाट उपचारको प्रावधान रहेकोले उपचारका लागी अस्पताल पुऱ्याउने प्रबन्ध मिलाउने ।
- (६) वडा समितिको सिफारिसको आधारमा प्रकोपबाट पिडितका लागी आश्रयस्थल निर्माणका लागी सहूलियत दरमा निर्माण सामग्री, काठ, बालुवा, गिटी (स्थानीय स्तरमा उपलब्ध हुने) उपलब्ध गराउने ।
- (७) भुकम्प, बाढी, पहिरो, आगलागी, असिनापानी, हुरीबतास, चट्याङका साथै प्रकोपका कारणबाट भएको हवाई सडक एवम् डुङ्गा दुर्घटनाबाट प्रभावित पिडितलाई मात्र राहत सहयोग उपलब्ध गराउने ।



(८) विपद तथा प्रकोपका कारण जमिनमा बाढी, पहिरो तथा भु-क्षय भई क्षयीकरण भएमा जाली खरिद गरी उपलब्ध गराउने तर जाली भनें ठुङ्गा एवम् सामग्री स्थानीय स्तरबाटै व्यवस्थापन गनुपर्ने ।

(९) विपदको समयमा खानेपानी आपूर्ति बन्द भएमा सुचारु गर्ने प्रबन्ध तत्कालै वडास्तरमै मिलाउने ।

(१०) राहत उपलब्ध गराउँदा घटना भएको ६० दिनभित्र सुचना प्राप्त भएको घटनाका लागी मात्र राहत सहयोग उपलब्ध गराउने । राहत रकम दोहोरो नपर्ने गरी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(११) विपदबाट आवागमन अवरुद्ध भएको भए मेसिनरी औजार प्रयोग गरी पहिरो पन्छाउनका लागी बढीमा १० घण्टा जेसिभि प्रयोगको रकम वडा कार्यालयको माग अनुसार खर्च गर्ने । सो भन्दा बढी समय लाग्ने भएमा गाउँपालीका स्तरीय समितिको सिफारिसको आधारमा मात्र काम गराउने ।

## परिच्छेद-५

### विविध

११. अन्तराष्ट्रिय सहायता तथा अन्य सहायता लिन सक्ने : गाउँपालिकाले आफ्नो स्थानीय तहमा विपदको अवस्थालाई तत्काल सामना गर्न आन्तरिक स्रोत र साधनबाट नभ्याउने भई सहयोग आवश्यक छ भन्ने लागेमा संघीय सरकार, प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकारको स्वीकृतीमा अन्तराष्ट्रिय वित्तिय तथा मानवीय सहयोग लिन सक्नेछ ।
१२. जाँचपास तथा फरफारक : कोषबाट सञ्चालन गरिएको कार्यक्रमहरुको जाँचपास तथा फरफारक प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
१३. संशोधन : यस नियमावली लाई संशोधन गर्न आवश्यक देखिएमा विपद कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिको सिफारिसको आधारमा कार्यपालिकाले गर्नेछ ।
१४. पुरस्कार दिन सक्ने : विपदका समयमा गाउँपालिका भित्र उत्कृष्ट योगदान पुऱ्याउने कर्मचारी वा व्यक्ति वा सघं सस्थालाई समितिको निर्णयअनुसार प्रोत्साहन स्वरुप सम्मान तथा पुरस्कार दिने व्यवस्था गर्न सकिनेछ ।
१५. राहत भुक्तानी सम्बन्धी व्यवस्था : विपदबाट प्रभावित व्यक्ति, परिवार वा समुदायको यस नियमावली बमोजिम आर्थिक सहायता तथा राहत भुक्तानी गर्दा रितपूर्वक जाँचगरी विपद कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षको सहमतीमा गाउँपालिकाको आर्थिक प्रशासन शाखाबाट भुक्तानी हुनेछ । यसरी भुक्तानी गरेको रकमको कैफियत सहित अभिलेख राखी त्यसपछि बस्ने समितिको बैठकबाट अनिवार्य रुपले अनुमोदन गराउनु पर्नेछ ।

१६. **बचाउ र खारेजी :** (१) यस नियमावलीमा व्यवस्था भएका विषयहरु स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ एवम् अन्य प्रचलित कानून बमोजिम बाभिन गएमा बाभिएको हदसम्म स्वतः खारेज भएको मानिनेछ ।

(२) कुनै कारणबाट कोष सञ्चालन हुन नसकेमा गाउँकार्यपालिकाले कोषलाई खारेज गर्न सक्दछ । कोष सञ्चालन सम्बन्धी अन्तिम अधिकार गाउँकार्यपालिका लाई हुनेछ ।

(३) कोष खारेज भएमा कोषमा रहेको चलअचल सम्पत्ति तथा दायित्व गाउँकार्यपालिकामा स्वतः सर्नेछ ।

c